

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpt.
Stane četrtletno: 1 RM — Rpt.; celoletno: 4 RM — Rpt.
Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Pri jaslicah.

Slovenci smo mlad in majhen narod. Nekaj nad 2 milijona nas je na svetu. Pa niti ta dva milijona se ne nahajata v zemljepisni in kulturni zajednici, marveč so njihovi drobci raztreseni po celinah in le dobre tri petine slovenskega naroda se preživljajo na sveti zemlji davnih prednikov. Povrhu je slovenski narod mlad tako, da mnogi še po stoipetdesetletni organizirani kulturni rasti razbirajo na njegovem obrazu poteze njegovega otroštva. Začetkom minulega stoletja šele se je zgodil prelom v slovenski narodni zgodovini, ko je prvi naš pesnik in budnik Vodnik zapel zdravico Slovincu, ki „čaka ga sreča in um mu je dan in našel jo bo, če ni zaspan“. Narod-otrok se je tedaj prvič nazval s svojim imenom. Priti je nato moral veliki Prešeren, ki je priboril slovenskemu jeziku njegovo kulturno pravico. Nastopiti je moral pozneje mladeniški Cankar, ki je razgibal mlada čustva in jih uvedel v veliki svet. Nastopiti je moral možki Župančič, da je prvič trdo udaril ob mizo in zavpil v svet „kdo si, ki rad bi kupil narod moj...“, moj narod moder je ko kralj Matjaž, moj narod star je težkih tisoč let“.

Mladi smo mi Slovenci. Bolj ko o sebe in dejstva naše kulturne zgodovine nas v naši mladosti razodeva naša duhovnost. Veliki sosedi se nam čisto čudijo, odkod naša globoko zakoreninjena vernost, ki najde dokaj prostora v naši kulturi in gospodarstvu. Narodi so v rasti kakor poedinci. Mladostniku bije v prsih za vse lepo in plemenito navdušeno srce in z vzori v svoji duši usmerja svojo pot v življenje in svet. Trpke realnosti vsakdanjih prilik zmaga s svojim gorečim navdušenjem in bi hotel imeti ves svet lep in dober, kakršen je sam. Mladostna duša je v svojem prvem razgledu iz večnosti v časovnost prepolna spoštovanja do nevidnega, duhovnega sveta in zadeva venomer ob svojega Stvarnika in Gospodarja. Kakor svetel žarek večnega Duha v temo nasproti večnosti hitečega časa je mladost. In lažje je izmalčiti poedincevo mladost ter ji vzeti njeno elementarnost kakor pa posegati v rast mladega ljudstva, katerega zakoni so v dobri meri nesporenljivi. Mlad narod je prepoln vzorov in zato je veren. Religija mu je otipljiva realnost in v njej išče zadnje bistvo svojega žitja in bitja. Tako se glasi postava vse organske rasti na tem svetu.

Majhni smo mi Slovenci. Tudi mali ljudje imajo svojo prednost. Vsakdanjost zadeva ob nje bolj rezko in trdo in pri njih usoda ne šteje svojih udarcev. Kratkovidni svet, katerega vodijo veliki, silni in nasilni, jih kvečjemu pomiluje in jim proži svoje sočutje. Ob strani so, ko deli pravico in dobroto, in prečesto zrejo molče, da se pravica in dobrota razdaata enostransko v večjih in manjših deležih. Molčati morajo tudi tedaj, če proglašajo nasilnejši svojo osebno zahtevo za občo pravico in jo usilijo malim in šibkejšim. Tudi pri narodih je bilo doslej tako, da so mali in šibkejši stali v senci in prepuščali sončna mesta večjim in močnejšim. Njihovi pogledi so se vsled neprijaznega zunanjega sveta obrnili naznotraj in njihova sila je izgorevala v duhovnosti in kulturi. Malim ljudstvom je njihova religioznost tista opora, ki jih drži pokonci in jim posreduje vztrajnost in upanje tudi v velikih neprilikah. In nujno se dogaja, da ohranjajo mali narodi objektivnejšo sodbo o pravici in resnici.

Medtem ko pada na velika ljudstva, katerim je dana moč in oblast, čisto noč notranje slepote in jih prerada uspava utvara lastne vsemogočnosti.

V krčih, vojni in trenju si danes vse mlado in zapostavljeno utira svojo pot do pravice in resnice, tolikanj potvorjene po starikavih in nasilnih. V ozadju vsega sodobnega velikega dogajanja sta užaljeni osebni Bog in prezirana njegova previdnost. Starikava in nasilna ljudstva so predolgo usiljevala svoja božanstva in svojo voljo, zato so danes kaznovana s strašno zaslepljenostjo, ki ji tira v njihovo neizogibno propast. Bodočnost pa pripada mladim in zapostavljenim, nosilcem iskrenega idealizma in globoke vere v božjo Previdnost. Tudi mi Slovenci smo med temi mladi-

mi in zapostavljenimi in tudi nam je odkazana bodočnost, ki bo prijetnejša od preteklosti.

Ko se bo naš narod ob letošnjem božiču zgrinjal okoli svojih jaslic, ga sme navdajati sveto upanje, da je v vrsti drugih narodov izbran za klicarja novega časa. Doslej mu je bilo v starem svetu kot delavcu, da so se skrivaj posmihali njegovi revščini in majhnosti. Godilo se mu je kakor kmetu, ki se je moral s svojo prisrčnostjo in vernostjo umikati v ozadje ter dajati prostor uglajenemu civilizancu. Šlo mu je kakor revežu, ki se je moral veseliti tujega sočutja in milosrčja in pozabiti lastno pravico. Bodočnost pa bo nagradila tudi naš božični idealizem in našo neizmerno vero v čudoviti čudež, skrit v neznatne in borne betlehemske jaslice.

Za pravico zapostavljenih narodov.

Predzadnje sredo je govoril Führer v neki berlinski orožarni pred 12.000 delavci in delavkami. Uvodno je navajal, da poseduje 46 milijonov Angležev površino 40 milj. kv. kilometrov, 37 milijonov Francozov vlada ozemlju okroglo 10 milijonov kv. km, 45 milijonov Italijanov je v posesti komaj pol milijona kv. km. Koristne zemlje in 85 milijonov Nemcev ima za svojo ekstenzno podlago komaj 600.000 kv. km. A te zemlje — tako je Führer nadaljeval — nista delila Previdnost ali ljubi Bog, marveč so si delitve oskrbeli ljudje sami in sicer ponajveč v zadnjih 300 letih, pri čemer sta bila nemški narod, ki je bil tedaj notranje raztrgan in obnemogel, in italijanski narod, ki je bil razkosan v nešteto malih državic, prikrajšana. Führer je nato prešel na načelno razmotrivanje o pravici narodov do življenja in izvajal sledeče misli:

„Človek ne živi od teorij in fraz, ne od izjav in tudi ne od nazorov, marveč od tega, kar si more po svojem delu na svoji zemlji dobiti živil in surovin. To lahko predela in to more zaužiti. Če mu njegova ekstenzna podlaga nudi premalo, potem je njegovo življenje revno. Tudi v narodih samih je tako, da imajo rodovitne predele s cvetočimi vasmi in ubožne

požganice. Teh razlik ne izravna nobena teorija in nobena delovna volja.

Prvi predpogoj sedanje napetosti je v tem, da je svet krivično razdeljen. Naravno je, da se stvari v velikem ravno tako odigravajo kakor v malem. Kot je treba v narodih izravnati napetosti med revnimi in bogatimi bodisi z razsodnostjo in, če drugače ne gre, s silo, tako tudi v medsebojnem žitju narodov ne more eden vsega zahtevati in drugim ničesar ne prepustiti. Previdnost človeka ni zato postavljena na zemljo, da bi eden zahteval štirideset- in osemdesetkratni delež tega, kar dovoljuje drugemu. Ali ima pamet in pristane na pravično ureditev ali pa si bo zatirani in poteptani nekega dne vzeli sam, kar mu gre. Tako je v narodih in med narodi.

Pravica do življenja je splošna in enakomerna. Zato se ne sme dogajati, da en narod pravi, da hoče prav rad živeti v sožitju z drugimi. Bistvo vsakega socialističnega reda je, da se ne dajejo miloščine, marveč določujejo pravice. Ne gre za to, da dobijo narodi, ki so bili pri delitvi sveta prikrajšani, milostnim potom kake miloščine, marveč da dobijo svoje pravice kakor v normalnem družabnem življenju ljudje. Pravica do življenja ni zadeva miloščine, marveč je načelna

pravica. Pravica do življenja vsebuje pravico do zemlje, ki edina daje življenje. Za to pravico so se narodi borili, kadar je nerazsodnost dušila njihov razvoj. Prišli so do spoznanja, da so boljše krvave žrtve kakor polahno narodno izumiranje.“

Svoja načelna razmotrivanja je Führer nato nazorno razložil na prilikah nemškega naroda, z ostrimi besedami je žigosal svet plutokratov, ki so skušali narode zatirati s svojim zlatom. Njegovemu zlatu zoperstavlja nemški narod svojo delovno moč in bo s tem zlatom razbil vsako drugo silo sveta. K vojni je Führer omenil, da ne more biti govor ne o vojaškem, ne o časovnem in ne o gospodarskem porazu Nemčije: „Naj se zgodi, kar se že hoče, Nemčija bo v tem boju zmagovala!“ Omenjal je še dalekosežne načrte, ki jih goji za izgraditev Velike Nemčije v povojni dobi, in izrazil svojo zahvalo nemškemu vojakom in nemškim delavcem ter še nemškim ženam, ki stojijo za njim in z njim so gradijo nemško narodno državo.

Razgled po frontah.

V noči na 12. december so nemški bombniki napadli vojni-industrijski center Birmingham in hkrati še London in Liverpool. V noči na 13. december so izbrali veleindustrijsko mesto Sheffield in ga večurno bombardirali. Neka nemška podmornica je v minulem tednu potopila 27.000 BRT. Letala so polagala mine pred angleška pristanišča. 400 milj od irske obale je bil torpediran veliki prevoznik parnik „Western Prince“ z 10.926 BRT. Vozil je poleg potnikov municijo, živila in več letal. — V Albaniji se bijejo boji okoli Podgradca, koder so italijanske čete zavzele važne postojanke. — Ostra bitka se že teden dni vrši v okolici Solluma in kraja Sidi Barani, kjer so se ital. čete spopadle z oklopnimi nasprotnimi četami. Neka ital. podmornica je pred egiptovsko obalo potopila nasprotno križarko. V ostalih afriških predelih so se vršili bombni napadi.

Angleške skrbi.

Anglija je zašla v finančne težkoče, ker je že porabila zlato in devize železne rezerve v višini 600 milj. funtov in vlada bo morala seči po izrednih sredstvih. — Argentinski kmetijski minister je izjavil, da se angleški uvoz argentinskega mesa znatno zniža, ker primanjkuje prevoznih ladij. Angleški minister za prehrano pa je minulo soboto javil, da so odslej količine mesa, določenega za osebo, znižane na polovico. — Izredno oster je bil minuli teden nemški bombni napad na industrijsko mesto Sheffield, koder se nahajajo največje angleške železarne in jeklarne.

Prijateljstvo Madžarske z Jugoslavijo.

Minuli teden je bival v Beogradu madžarski zunanji minister grof Czaky in v imenu svoje države sklenil z Jugoslavijo prijateljsko pogodbo. Jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Markovič in grof Czaky sta povodom sklepa podala izjave, da doprinašata njuni državi s pogodbo nov delež k konstruktivni politiki in mirovnemu stremljenju srednje- in jugovzhodno-evropskih narodov. Jugoslavija in Madžarska hočeta temu delu Evrope privediti vojno katastrofo.

Pomirjenje na Balkanu.

Kljub vojni v neposredni bližini vlada v Bolgariji in Jugoslaviji popoln mir. Bolgarsko Sobjranje se je izjavi-

Sveta noč
blažena noč,
vse že spi,
je polnoč.

lo za to, da se je treba vojni na vsak način ogniti. Odločna in jasna mirovna volja vodi državnik kraljevine Jugoslavije. Bolgarski kralj Boris je na sobotnem zasedanju Sobranja izjavil, da sme srečno ugotoviti dejstvo, da je njegova država v tem razburkanem času ohranila mir in složnost: „Ob sodelovanju poslancev bo vlada to politiko nadaljevala, narodu ohranila mir in varovala njegove interese“.

Vojna na Daljnem vzhodu

Japoncem nikakor ni povšeči, da je Anglija odprla Kitajski maršala Čang-kajška tako imenovano Birmansko cesto, po kateri Kitajci dobavljajo potrebno orožje. Zato se japonski letalci trudijo, da bi cesto razsuli in so izvedli na njene mostove že več bombnih napadov. Med drugimi so zadeli važni most preko reke Mekong in ga že v drugič podrli. — Na drugi strani se čujejo glasovi, da bi Japonska rada sprostita nekaj svojih čet na kitajskem bojišču in bi jih usmerila proti Nizozemski Indiji.

Amerika in Japonska.

Japonski krogi postajajo spriči o strega zadržanja Amerike napram japonski politiki zelo pozorni. Tako bo Amerika koncem leta ustavila izvoz železa in jekla na Japonsko, s čimer hoče zadeti japonsko vojno industrijo. Ameriški listi sicer pišejo, da je bila zapora odredjena z ozirom na povečano ameriško oboroževanje, vendar priznajo, da bo „hud udarec“ za Japonsko. Računa se, da bo Japonska na ameriško izvozno prepoved ostro reagirala, posebno še zaradi tega, ker hoče Amerika istočasno ojačiti svoje tihomorsko brodogradnjo.

Teden v besedi.

Bivši francoski predsednik Flandin je obsodil Daladier-a, da nosi glavno odgovornost na izbruhu francosko-nemške vojne.

Švica je čutila v noči na 13. decembru razmerno močan potresni sunek.

V Berlinu se je mudil ogrski prosvetni minister Homan.

Tudi v Angliji so čutili potresne sunke, trajajoče 43 sekund.

Roosevelt je odredil, da se železo in železni izdelki smejo izvažati iz Amerike samo še v Anglijo in ameriške republike.

V Washingtonu je nenadno umrl angleški poslanik lord Lothian.

Nemško-ruska razmejevalna komisija je demarkacijska dela na ozemlju bivše Poljske dokončala. Bila je zaposlena skupno 10 mesecev.

Na Filipinskih otokih je divjal strašen orkan, ki je zahteval 81 smrtnih žrtev, več sto poškodovancev, in prizadejal ogromno stvarno škodo.

V Jeruzalemu so Angleži prijeli patriarha Barlissino, ki je rodod Italijan in za angleško politiko ni gojih simpatij.

V Argentini so bile velike poplave in je več stotin družin brez strehe.

Sovjetska Rusija in Slovaška sta sklenili trgovinsko pogodbo.

Za vodjo pokrajine Südhannover-Braunschweig je bil imenovan Hartmann Lauterbacher, ki je rodod iz Tirolske.

Italija in Francija sta spet uvedli medsebojni blagovni in tranzitni promet.

Vangčivej, predsednik nankingske vlade, katero je Japonska priznala za pravo vlado Kitajske in s katero vodi pogajanja, je po odstopu zunanjega ministra prevzel tudi ta delokrog.

Nemški Lloyd-parnik „Helgoland“ je kljub pomorski zapori srečno prevozil Ocean in došel v neko nemško luko.

Jugoslovanska agencija Avala javlja, da je vest o 5000 v Jugoslavijo pobeglih italijanskih vojakih in 150 tankih izmišljena. V kraljevino je pomotoma zašlo 19 Italijanov in 32 Al-

bancev in so bili v smislu mednarodnega prava internirani.

Nek ameriški strmoglavca je pri mestu Los Angeles treščil na tla in se zaril 10 m globoko v zemljo.

Iz vlade v Urugvaju je izstopilo v zadnjem tednu 5 ministrov.

General Hertzog in finančni minister Havenga, ki sta odločno obsojala angleško politiko južnoafriške vlade, sta odložila svoj poslanski mandat.

Novi župan mesta Dunaju je postal vladni prezident dr. Filip Jung. Dosedanjemu županu Neubauer-ju bo poverjeno novo, važno področje.

Pozornost je vzbudilo potovanje predsednika severne Irske v London. Sodi se, da bo Anglija pod gotovimi pogoji pristala na priključitev severne Irske k irski republiki.

Velike poplave bolgarske reke Marice so prekinile železniški promet med Turčijo in Evropo.

Italija in Nemčija sta uvedli skupno šolanje policijskih uradnikov za uporabo v kolonijah.

Ustanovljena je bila nemško-italijansko-japonska ženska zveza z nalogo, da pospešuje kulturno zblizanje narodov trozveze.

Iz naše države

Socialne ugodnosti razširjene.

Führer je odredil razširjeno socialno pomoč za prebivalstvo vzhodnega ozemlja. O izvedbi njegovega naročila je poročal državni tajnik Reinhardt, da bo vlada z vsemi sredstvi podprla tamošnje nemške posestnike, rokodelce, obrtnike in proste poklice. Uživati bodo ugodnosti v obliki dalekosežnih davčnih olajšav, nadalje bodo družine z vsaj 3 otroci deležne državne podpore in sicer za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka po 10 mark na mesec. Razširjena podpora za otroke je s 1. januarjem novega leta veljavna hkrati za vse državno ozemlje. Družine dobijo za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka po 10 mark in sicer tudi one družine, ki so imele doslej pravico do podpore šele s 5. otrokom. Prebivalstvo vzhodnih dežel bo hkrati dobivalo podpore za šolanje otrok, za ustanavljanje novih družin in bo deležno še drugih ugodnosti.

Nemce v Slovaški

sta v minulih dneh obiskala pokrajinski vodja dr. Jury in vodja društva za inozemsko nemštvo Bouhler. Slednji je posetil vodjo podkarpatških Nemcev inž. Karmasina in sprejel njegovo poročilo o nemškem položaju v Slovaški, nakar je obiskal državni šefa dr. Tisa in min. predsednika dr. Tuka. Dr. Jury pa se je mudil v poedinih nemških naselbinah in mogel ugotoviti, da se Nemci v Slovaški dobro zavedajo svojega nemškega pokolenja, za kar jim je izrazil svoje priznanje.

Kmetijski minister Darré

je minulo soboto podal po radiu smernice bodoče kmetijske proizvodnje. Uvodno je navajal izredne uspehe nemškega kmetijstva v minulem letu in omenjal v tej zvezi predvsem povečano proizvodnjo mleka in masla, ki omogoča Nemčiji, da ostaja pri tedenski količini 270 g na osebo, katera je najvišja v Evropi. Pridelek okopavin je bil rekorden. V primeri z drugimi deželami so količine razpoložljivega mesa v Nemčiji visoke. V bodoče velja za kmetijce načelo, naj ohranjajo svojo zemljo zdravo in rodovitno, da skrbijo za redno menjavo semen in sigurne pridelke in da s povišanim pridelkom krme dvignejo produktivno zmoglost živinoreje.

Nova postava o odplačevanju dolgov.

Na ozemlje Vzhodne marke je bila razširjena postava, ki predvideva nekatere novosti okoli odplačevanja starih dolgov. Pod starimi dolgovi razume postava vse dolgove, ki so nastali pred 13. marcem 1938 in so jih dolžniki morali odplačati s prodajo svojega doma ali odprodajo svojega posestva, oziroma dolgove delavcev, nastavljenec in drugih oseb. Nova postava naroča upniku, da mora dolžniku pustiti možnost, da si zgradi novo eksistenčno, dolžnik pa mora skrbeti za to, da se svojih dolgov znebi in če njegova sredstva za odplačevanje ne zadoščajo, je dolžan le še tedaj, če se upnik nahaja sam v potrebi. Vendar štiti posta-

va samo one dolžnike, ki so njene zaščite vredni. Zaščite vredni dolžnik skuša najprej doseči poravnavo neposredno z upniki in v negativnem slučaju prosi za pomoč sodnijo. Sodnija sme urediti primerne obroke, nižje obresti in črtati svoto, katere bi dolžnik ne zmogel v 10 letih.

Drž. komisar za cene

je odredil ostre kazni za vse, ki se hočejo okoristiti na račun vojne. Posebno ostro se bo postopalo proti vsakomu, ki se skuša obogatiti s proizvodnjo manjvrednega blaga ali ki prodaja blago za blago, kdor zadržuje izvedbo naročil z namen okoristitve, kdor stremi za pretiranim dobičkom, kdor zahteva ali plačuje v nepostavni trgovini višje cene, kdor zahteva višje stanarine ali najemnine in kdor si išče višji dobiček na kateri koli drugi način. Dobiček teh škodljivcev se zaseže, prednosti ukinejo in vrhutega odredi ostrina denarna globa, ne glede na nadaljnjo eksistenčno možnost njihovega podjetja.

Vesti iz Jugoslavije

Minister dr. A. Korošec — umrl.

V Beogradu je v soboto 14. t. m. umrl minister prosvete in predsednik senata dr. Anton Korošec. Kraljevina Jugoslavija je izgubila enega najposobnejših svojih državnikov, slovenski narod objokuje svojega voditelja, ki je bil posebljena politična in kulturna volja vsega ljudstva in nesporni predstavnik narodnih teženj skozi dobrih 20 let. Slovenija žaluje za svojim očetom.

Dr. Anton Korošec je sin zelene Štajerske. Izšel je iz preprostega kmečkega doma Slovenskih goric. V letih 1906—1918 je bil slovenski poslanec dunajskega parlamenta in desna roka velikega Janeza Ev. Kreka. Po politični osamosvojitvi jugoslovanskih na-

Podlistek

OTROCI SOLNCA

Novela.

Spisal Ivan Pregelj.

(13. nadaljevanje.)

„Čemu pošiljajo tebe v trg!“ je dejal nejevoljno. Ni mu odgovorila. On pa se je domislil in vzkliknil: „Tako! Morda pa si bila pri zdravniku? Si bila? Pridna, Tildek! No, zdaj vidiš! Ali te je doktor snedel?“

Ona je rahlo zakašljala in se nasmehnila. Njena nežna in bela polt je bila živo razvneto od toplote, ki je žehnela od prisojnega brega. Drobne potne kapljice so ji visele nad ustnicami.

„Kam greste?“ je vprašala boječe, ponižno.

„Tu gori,“ je odvrnil; „prav tako svojeglavega bolnika grem obiskati, kakor si ti. Pa ti, Tildek, si me poslušala, o tem tu gori dvomim. Temu bi zastonj govoril o pokori. Sem je jaz potrebnejši kot on.“

„Zakaj?“ je vprašala skromno.

„Hudič,“ se je razvnela v njem dobra volja. „Nič prida nisem! Kolnem, kvantam in pijem ko goba.“

„Saj ni res!“ se je nasmehnila deklica in neverno dvignila obraz proti njemu.

„Verjemi, Tildek!“ je odgovoril. Tiha, komaj čutna žalost mu je brnela v glas. Ona je molčala; samo zakašljala je zopet. Tiho, rahlo kakor ljudje z močno srčno hibo. Nato je dehnila:

„Pa zakaj se ne ženite, gospod Poznik?“

Obstal je in jo resno pogledal. Obraz mu je bil dober, ne vesel ne žalosten, samo čudno hladen in resen. In je rekel:

„Zato, Tildek, ker me nobena ne mara.“

„To ni res!“ je deklica živahno vzkliknila. „Vsaka bi Vas marala. A Vi nočete.“

„Tildek,“ je odvrnil, „kadar sva sama, se mi zdiš bolj zgovorna kot v družbi. Čakaj! Prej si ti mene vprašala, zdaj bom pa jaz tebe. Ali ti katerega maraš?“

Silno ji je zadržtel glas in je rekla: „Nobenega!“

Deset korakov više v rebri sta se poslovala. Deklica je šla kakor omotična po beli cesti navzgor in je šepetala sama vase, bridko, bolešno:

„Zatajila sem te, zatajila sem te!“

Obšla jo je silna bridkost. Drobno stekleničico zdravil je tiščala v roki. Zavihtela je z roko, da bi jo pognala čez cesto pod breg. Pa je zagledala malo kmetjsko znamenje ob strani: strašno okorno, maliku podobno rez-

ljarijo, Marijo sedem žalosti. Deklica je solzna zdrknila pred podobo na tla in molila:

„Potolaži, potolaži!“ —

Poznik je našel Jamca pred hišo za leseno mizo. Na mizi pred njim je ležala Tomaža Akvinskega „Teologija“, Nestlejev „Novi Testament“ in Fischerjeva izdaja Prešernovih „Poezij“.

„Ali motim?“ je vprašal Poznik.

„Ti? Ne!“ je živo rekel Jamec. Bil je golorok. Tesno v suhi vrat mu je rezala domače preje srca. V obraz je bil košččen, upadel, neobrit. Strahotno so mu sršele kratke kocine. Poznik je sedel k njemu na klop, si snel klobuk, obrisal čelo in rekel toplo in resno:

„Preveč si se zapustil, Tine!“

Jamec je uporno molčal. Poznik je segel po Akvincu.

„Študiraš?“

„Ne!“ je odgovoril bogoslovec. Prešerna sem bral.“

Iztegnil je roko in potegnul knjigo k sebi in je bral:

„Petelin poje, se mi zdi,

Poteka čas mi tukaj. —

V nos jutra sapa me skeli,

Brž, vranec! —“

Ostro je odsekal in zaprl knjigo. Poznik se je ozrl nanj in mu položil roko na rame:

„Tine! Zdaj pa te bom lepo prosil. Nekaj denarja imam preveč. Jaz bi ga

zabil. Tebi pa je potreben. Na, vzemi! Pojdi k morju!“

„Prepozno!“ je dejal bogoslovec tiho, kakor sam vase.

„Nič ni prepozno!“ je vzkliknil Poznik. „Roko iztegni v solnce. Silno je. Ali ne čutiš?“

„Čutim,“ je odvrnil Jamec, „da mene ne more več ogreti. A ti, pridi včasih gori in prinesi kaj vina s seboj. Vino smem piti, je rekla mati. Pomenila se bova to in drugo.“

„A k morju ne maraš?“

„Ne morem!“ je odvrnil Jamec.

Poznik je odšel. V rebri je obstal in zaklel:

„Hudič, saj se ne jočem! A lahko bi se!“

Topel razgled, kakor v sočno akvarno sliko, se mu je ponudil z brega na kotlino in trg. Prvokrat je začutil, kako čudno majhno je vse tam doli; bele hiše s prijazno rdečimi strehami in čudno oblikovanimi dimniki; majhni vrtnički z nekakimi cvetočimi grmi, mehki lazi v svoji bridki napetosti, steza nad lazove navzgor v pritlikavo nizko bukovje, svetlo sveže v mladem listju prav do vrha gore. Pet, deset temnih smrek se je zgubilo proti višini, na sedlu v ostrih obrisih je nekaj macesnov z visečim vejčjem.

(Dalje sledi.)

Čirom naše zemlje

Božič pri nas.

Slovenskim gospodinjam
Milka Št.

Nasproti nam prihaja najlepši večer v letu: sveti večer, ki hrani v sebi toliko pristrčne poezije in še tisočkrat več žive realnosti. Cel advent se človek že pripravlja in veseli praznikov, ker se zlasti ob teh svečanih trenutkih poživi in ogreje ljubezni željno človeško srce. S čudovito svečanostjo se pravi kmečki dom pripravlja na prihod Gospodov. Vsak kot mora biti čedno pospravljen, ko gresta oče in mati z blagoslovljenim kadihom okrog pohištva in blagoslovljata svoje imetje. Tedaj se naseli v dom tajinstven mir in zdi se, da se je novorojeno Dete nastanilo neposredno v domači družini. Trdno verujemo v to Dete in ne izgubimo globokega pomena naših praznikov in predvsem božičnega večera, ki je najpristrčnejši izmed družinskih večerov.

Cela družina se zbere okrog jasic in se zatopi v svetonočno skrivnost. Da postanejo svetega večera deležni v polni meri vsi člani družine, bo poskrbela hišna mati. Naj tudi sorodniki in znanci, ki slučajno ali namenoma pridejo ob praznikih med nas, doživijo toploto in veličino domačnosti in velike skrite ljubezni.

Nase docela pozabiti in skrbeti povsem za to, da osrečimo svoje drage, je sveta in sladka dolžnost nas mater. Ako moremo zgorevati kot sveča, ki sama sebe porablja, da sveti drugim, potem je tudi nam materam toplo in prijetno v duši. Ako vidi mati svoje malčke, katerim se v nedolžnih očeh zrcali mala dušica, ki skrivnostno spoznava svetonočni dogodek, potem je tudi ona vsa srečna in zadovoljna. A tudi odrasle naj osreči božje Dete s tem, da vsak sprejme bodisi še tako skromno darilce. Zlasti onih se mati spomni, ki se morda čutijo v družini najzadnje, in jih ob takih prilikah posebej osreči. Lepo obhajani sveti večer zaključijo skupna molitev k novorojenemu Detetu in skupna pot k polnočnici.

Kako radodarno bo božje Dete razsipalo med dobre in preproste duše svoj blagoslov in bo osrečilo družinice, ki se trudijo živeti po njegovi sveti volji. Kakor sveti večer bomo tudi sveti dan svečano obhajali. Lepo in umestno je, če mati med prazniki skrbi za to, da postavi tudi na mizo kaj posebnega. Tudi to je v božjo čast in bo v družini povzdignilo slovesnost redkega trenutka. Kdor pa je ta trenutek zamudil, je prezrl neizmeren zaklad, kateri bi ga lahko osrečeval vse novo leto.

Ko minejo božični prazniki, priromamo na konec leta. Sami ob sebi prihajajo na Silvestrov večer pomenki in spomini o doživljajih iz minulega leta. Ta večer nam tako nazorno predločuje zlasti minljivost vsega posvetnega! zopet se pogreza eno leto v neskončno, brezdanjo večnost. Umestno je, če se tedaj v hvaležnosti spominjamo dobrot, katere smo sprejeli od Očeta nad nami. Ni pa umestno, če na ta večer posedamo v gostilnah in tam s pijačo pričakujemo začetek novega leta. Tako Novo leto je običajno za nas zaspano in napol zgubljeno. —

Presoditi moramo tudi navade, ki morda danes niso več umestne in bi bile kvečjemu smešne in zastarele. In četudi je samo preprosta zbranost ob domačem ognjišču, naslednji novoletni praznik nas bo oškodoval za pritriganost si zabavo gostilniškega silvestrovanja. Menim, da je čas za tovrstno veseljačenje preresen in prevelik. Na Novega leta dan si bomo vseprek voščili srečo in to bo lep izraz medsebojne ljubezni. V nevidno novoletno občestvo ljubezni naj so predvsem pritegnjeni naši mali, za katere krije čas pred njimi še toliko zagonetk in pričakovanih presenečenj, a še več razočaranj in trdih preizkušenj.

Naj bi božični prazniki in novoletni dan rosili v naše družine obilo blagoslova, miru in vedre vere v bodočnost!

Rojakom v domovini, vojakom in vsem ostalim, izven domovine bivajočim koroškimi Slovencem želi blagoslovljen praznik rojstva božjega Deteta „Koroški Slovenec“.

**SLOVENSKA KOROŠKA DRUŽINA
proslavi na Štefanovo 26. t. m. ob 14. uri
SVOJE SINOVE-VOJAKE**

v okviru prireditve Slov. prosv. zveze v Mohorjevi hiši v Celovcu. Sodelujejo med drugimi osrednji pevski zbor, dekliški zbor Podjunčank in moški zbor z Brnce.

Proslave se obvezno udeležijo krajevni prosv. vodje in tajniki, načelniki slov. posojilnic in vabljeni delegati ostalih krajev.

**Vojaki-dopustniki so dobrodošli!
Osrednji odbor.**

Pevkam in pevcem osrednjega zbora! Na Štefanovo je ob 10. uri v celovski Mohorjevi hiši obvezna pevška vaja, katere se bodo udeležili vsi pevci. — Osrednji pevovodja.

Generala Dietla, narviškega junaka, je Koroška povodom prihoda minulo sredo prav svečano sprejela. Prva počastitev se je vršila v dvorani grbov v Celovcu. General si je nato ogledal nekatere koroške znamenitosti, se mudil med drugim tudi na Humberku, kjer mu je boroveljski župan predal v darilo krasno izdelano dvocevko, iz Št. Vida je posetil vojvodski prestol na gosposvetnem polju in grad Osterovice, nato obiskal starodavni Trg in še nekatere druge kraje. Ljudstvo mu je vsepovsod izkazalo dolžno čast in pozornost.

Nad 2000 otrok iz Berlina je dospelo na Koroško v okviru velike akcije nar. soc. stranke. Ne glede na stanovske razlike je stranka odpravila iz Berlina večje število otrok in to med drugim tudi na Koroško. Otroke delno spremljajo učitelji, ki bodo tod nadaljevali s poukom svojih učencev ostali otroci se vsolajo v redne šole. Največ otrok se nahaja v okrajih Spittal a. Drau in Lienz.

V Ljubljani je praznoval svojo 50 letnico naš rojak trgovec Jože Torkar. Jubilat je rodom z Otoka na Vrbskem jezeru in je še danes ponosen na svojo ožjo domovino. Svoječasno je bil občinski tajnik in organist na Otoku. Odlikuje ga izredna pevška žilica

in še danes slovi kot dober tenorist. Po glasovanju je prišel v Ljubljano, se tam poročil in uspešno vodi dobro obiskovano trgovino.

V Logu pri Vrbi se je ponesrečil 40 letni delavec Alojz Trampuš. Na cirkularno žago je rezal drva, zašel z levo roko do noža in si jo nevarno poškodoval. Nož mu je v trenutku odrezal palec in mali prst, ostale tri prste pa ranil do kosti. Ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnico.

Ferlach — Borovlje. Koncem novembra se je v skalovju pod Macnom težko ponesrečil na Bajtišah stanujoči 58 letni humberški lovec Schmoll. Bil je z še enim lovcem na lovu na gamse, a se mu je odtrgala peč in zdrsil je 15 metrov globoko, kjer je zelo poškodovan obležal. Prepeljan je bil v celovško bolnico in že toliko okrevaj, da se je zopet vrnil domov. — V nedeljo 1. dec. se je med potjo iz Bajtiš proti Borovljam ponesrečila 54 letna Katarina Wieser, prodajalka zelišč. Izpodrsnila je na cesti ter si zlomila levo roko, nakar je bila takoj odpeljana z rešilnim avtom v Celovec. — Dne 28. novembra je po daljši, nezdravljivi bolezni umrl 71 letni boroveljski stavbeni mojster Jakob Koschat. Kot sin revnih starišev se je izučil zidarstva in se pozneje s svojo marljivostjo dvignil do stavbenega podjetnika. Pretežna večina stavb vseh vrst v Borovljah in okolici je bila zidana pod njegovim vodstvom, med drugimi tudi „Karawankenhof“, „Rosentalerhof“ in druge. Pokopan je bil dne 30. novembra na domačem pokopališču v Borovljah.

Ludmannsdorf — Bilčovs. — Tomaž Ogris, pd. Strajnik v Stranjah, je s svojim fantom pripravil v gozdu skodele. Pri žaganju večjega hloda jima je zaprlo žago, Strajnik je segel po cepinu, da bi hloed vzdignil, pri tem se je zmrzli les dobesedno zlomil, cepin je zgrabil Strajnika in ga vrgel tri metre globoko ob neko skalo. Oče je zadobil tako silen udarec na sence, da je obležal na mestu, nakar se je privalil še odlomljeni hloed in ga zadel za tilnik. Strajnik je bil na mestu mrtev. Dosegel je 47. leto in bil oče 6 otrok, katerih najstarejši je dosegel 10. leto. Kot gospodar je bil zelo priden in čistan in vsled svoje trdne narodne značajnosti je vžival vsesplošno spoštovanje. Minulo svetovno vojno je služil od začetka do konca pri vojaki in bil na številnih frontah, pa se zdrav vrnil k svojim domačim. Pogreb se je vršil 11. t. m. ob velikanski udeležbi ljudstva. Pevci so peli na domu in na grobu, govorila sta č. g. župnik in nadučitelj g. Alojz Eder ter omenjala velike vrline ranjkega očeta. Bodi mu večni mir, ženi, otrokom in sorodnikom naše pristrčno sožalje! — V četrtek 12. t. m. smo pokopali najstarejšo osebo naše fare užitkarja Filipa Tumer, pd. starega Kobana v Velinji vesi. Dosegel je 85. leto, Rajni je bil miroljubnega značaja, strastno je ljubil lov in ljudem rad ustregal. Ena njegovih hčerk je usmiljenka v Brežah. Naj počiva v miru!

Feistritz — Bistrica v Rožu. — Začetkom meseca smo pri nas pokopali 94 letnega Ivana Pleteša. Rajni je bil rodom iz Rogaške Slatine in je preživljal svoj življenjski večer pri svojem sinu Lojzetu. Po značaju je bil dober in ustrežljiv. Rad je hodil v cerkev in še ob svojem desetem križu je vestno vršil svoje verske dolžnosti. Večni mu mir, ostalim izrekamo naše sožalje!

Ostali drobiž. 36 letni delavec Abraham Lorenz se je na kolesu nevarno poškodoval. — Iz celovške trafike Wadl je neznanec odnesel 10.000 cigaret in 700 pisemskih znamk. — V Porečah je neznanec obstrelil 15 letnega Franca Gaggl. — Z 16. decembrom sprejema celovski telefonski poštni urad naročila na telegrafsko oddajo slik. Oddaja slike stane 3 do 4 marke, oddaja slikanega pisma 1.50 do 2.— RM. — Na Reberci se je ponesrečila s kolesom delavka Lucija Ruch. — Mednarodne zimsko-športne igre v Beljaku so preložene na 13. do 17. februarja. — Organizacija NSV oskrbuje v velikovškem okraju 3683 otrok v 33 ljudskih šolah s toplimi jedmi. — V Tinjah so pokopali majorja v p. Emila v. Schludermann z grada Rüdenege.

Le Marija
z Jožefom tam,
v hlevcu varje
ezusa nam.

rodov je opetovano stal ob državnem krmilu, si s svojo izredno sposobnostjo priboril iskreno naklonjenost vsega jugoslovanskega ljudstva in spoštovanje vsega inozemstva. Sedanja Jugoslavija, složna in enotna na znotraj, ugledna v zunanem svetu, je v veliki meri sad njegovih državnih in voditeljskih zmožnosti.

Minuli torek je veliki Slovenec in Jugoslovan nastopil v beli Ljubljani svojo zadnjo pot. Na impozanten način sta mu ljudstvo in država izkazala zadnjo čast. Njegov veliki duh pa bo narod bodril in čvrstil še mnoga desetletja.

Izjava vladnega predsednika.

V beograjskem mestnem svetu je govoril ministrski predsednik Cvetković o položaju kraljevine in dejal med drugim: „Po zaslugi pametne, premišljene in jasne politike moremo reči, da je naš mednarodni položaj dober. Prestali smo mnogo težkoč, nismo še vseh prebrodili, a jih bomo prestali v miru. V vprašanih splošnega značaja smo Srbi, Hrvati in Slovenci popolnoma soglasni. Po zaslugi notranje politične ureditve lahko ugotovimo, da smemo mirno gledati na vse dogodke od danes in jutri“. Predsednik vlade se je nato kratko dotaknil tudi vprašanja delavcev in podčrtal, da je treba iskati rešitve socialnih problemov v vzajemni slogi delavstva in kapitala.

Hrvatska prosveta.

V Zagrebu so minuli teden zborovali zastopniki podeželskih kulturnih organizacij iz vse banovine. Govorniki so obravnavali vprašanja ljudske izobrazbe, narodnega zdravja in posebej zdravja kmečkih otrok, vprašanja pobijanja nepismenosti na deželi in še zadeve tako imenovanih kmečkih razsodišč. Organizirani hrvaški kmetje imajo namreč dolžnost, da medsebojnih sporov ne spravljajo pred rednega sodnika, marveč jih rešujejo pred „sudom dobrih ljudi“, to je pred kmeti, ki so si jih sami izbrali za razsodnike.

Bitoljski teden slov. dijakov.

Slovenski dijaki so ves predzadnji teden zbirali med seboj prispevke za mesto Bitolj, ki je bilo nedavno po bombah hudo poškodovano. Zbrali so prav čedno svoto, ki je tem dragocenejša, ker je darilo itak revnega dijaštva. Dijaštvo je s tem pokazalo svojo bratsko ljubezen do rojakov na jugu.

Pšenični kruh je zasiguran.

Beograjska „Politika“ omenja, da se je uvedba enotne ljudske moke dobro obnesla. Ta uvedba in še prepoved prodaje svežega kruha zasiguravata državi, da bo dovolj pšeničnega kruha za vse ljudstvo do nove žetve. Obstojata sedaj tudi še načrt, da se zmanjša odstotek bele moke pri mletju pšenice ali da se to mletje sploh prepove. Dobro se je končno uvedel koruzni kruh.

Še iz Slovenije.

Dne 19. novembra sta Ljubljana in Maribor proslavila 140 letnico Prešernovega rojstva. — Svoja dela je v Ljubljani razstavil slovenski slikar Božidar Jakac, h praznikom pa se občinstvu predstavi s svojimi deli slikar Albert Sirk. — V Mariboru postavljajo oddajni stolp radijske postaje, ki ga je dobavila neka nemška tvrdka in je visok 110 m. — V Ljubljani sta umrla znana zdravnik dr. Janez Plečnik, ki je bil tudi prav originalen pisatelj, in dr. Pavle Krajec, oče gluho-nemih. — Pri Topčiderju v Srbiji sta trčila skupaj dva vlaka. Huda železniška nesreča je bila nadalje pri Sevnici. — Ljubljanski in mariborski grafičarji so prav slovesno obhajali 500 letnico Gutenberga, začetnika tiska.

Vesele praznike in srečno novo leto želijo rojaki iz starega rajha Zofka in Jurij Vrhnjak, Viktor Doller, Oto Vrečko, Jakob Gosak, Mihael Gerhold, vsi iz okolice Dravograda.

Vojakova voščila. — Cenjenim čitateljem slovenskega koroškega tednika, prijateljem in znancem, predvsem pa svojim dobrim starišem voščim blagoslovljene praznike! Pavle Becelj, vojak.

Nase gospodarstvo

Breja živina.

Premlade telice se naj ne oplemenijo prezgodaj, sicer zaostanejo za vselej v rasti. Stare naj bodo vsaj 18 mesecev, kajti pomisliti je, da življenje mladiča porabi pretežni del hrane za njegovo rast in za mater ne preostaja mnogo.

Z brejo živino moramo pravilno ravnati, da ne zvrže. Prenaporna vožnja v drugi polovici brejosti, skakanje, padci, sunki, prerivanje skozi pretesne duri so večkrat vzrok, da krava zvrže. Kriva pa je tudi neprimerna krma, ki povzroča napetost, če že ne ravno napenjanje. Tako škodi breji živini detelja, zelena rž, pokvarjena plesniva krma, zmrzla paša, rosna nakošena detelja, zmrzla repa, pesa, krompir, korenje, pa tudi premrzla ali prenesnažna voda.

Navadno krave ustavijo mleko že v šestem ali sedmem mesecu brejosti. Pa tudi one, ki bi dajale mleko do zadnjega, naj se en do dva meseca pred teletenjem ne molzejo, da mladič ne oslabi. Zmerna vožnja breji kravi le koristi, ker je potrebno, da se giblje, ako naj bo storitev lahka. Goni naj se vsaj na vodo ali na izprehod. Doba brejosti znaša 290 dni, za bikce po en dan več, za telice 289 dni, ali povprek 9 mesecev in 14 dni. Dvojčki so za 5 ali 6 dni zgodnejši.

Ko se bliža porod, upadejo vezi, vime oteče, spolovilo postaja rudeče, iz njega se izceja vlečljiv žlem. Krava postaja nemirna, ozira se po trebuhu, neha jesti, razodeva bolečine. Vleže se, zopet vstane, pušča vodo. Nastopajo popadki, ki iztisnejo iz telčnika mladiča. Mehur naj počasi sam, porodna voda olajša teletv. Po končanem porodu nudimo kravi v pokrepitev mlačno vodo z otrobi. Kravi, ki bo povrgla, je s slamo mehko nastlati tako, da so tla zadaj nekoliko višja kot spredaj. To pa zato, da ji ne izstopi trud ali telečnik. Prevneta pomoč z vrvjo ni na mestu, priroda sama naj stori, kar je potrebno. Le če telček vzlic napenjenju ne more naprej, je človeška pomoč potrebna. Ugotoviti pa je treba preje vedno lego mladiča in jo pravilno uravnati, preden rabimo silo. Kdor uravnava lego, naj sleče srajco ali vsaj desni rokav, roko dobro umije, ostrize nohter vso roko do ramena drgne z oljem. Pomniti je treba, da prehuda sila pri teletenju škoduje mladiču in kravi. Na pomoč je treba klicati le dobre živinorejce, ki imajo že izkušnje, ne pa nevednih ljudi. V težkem slučaju pa se zaupajmo živinozdravniku, ki bo rešil, kar se da.

O zastaranju terjatev.

Katere terjatve zastarajo z novim letom? Najprej vse terjatve trgovcev, tovarnarjev in rokodelcev, nastale tekom leta 1936, v rednem obratnem gospodarstvu, nadalje zaostanki na obrestih, najemnine in stanarine, rente in preužitik iz leta 1936. Kmetom zastarajo njihove terjatve iz leta 1936, za prodajo gozdnega ali poljskega pridelka, če jih dolžnik ni namenil za lastno uporabo. Iz leta 1938 zastarajo vse terjatve trgovcev, rokodelcev in tovarnarjev za dobave blaga ali za delo, če dobava ni služila rednemu obratovanju dolžnikovega podjetja, terjatve železnice, terjatve kmetov za dobave pridelkov, namenjenih uporabi v dolžnikovem gospodinjstvu, terjatve zdravnikov, odvetnikov in drugih oseb, gostilničarjev in hotelirjev in denarne terjatve iz delovne, služne ali učne pogodbe. Zastaranje se je prekinilo, če je dolžnik kakor koli (s plačevanjem obresti, novim poroštvom) svoj dolg priznal ali če je upnik svojo terjatev sodnijsko uveljavil. Doba zastaranja se v teh slučajih nanovo začenja. Sam opomin ali dostava računa pa zastaranje ne prekineta. Zastaranje miruje za določeno dobo pri vojaki in osebah, ki so vsled vojne trajno službeno odsotni od svojega bivališča, pri službeno v inozemstvu se nahajajočih osebah, ujetnikih in talcih in pri osebah, ki so morale določeno ozemlje po odredbi sprazniti.

Prispevek za nezgodno zavarovanje kmetijev se bo na Koroškem pobiral v obliki 25% doklade na dež. zemljiški davek. Prispevek plačuje vsak, kdor ima predpisan zemljiški davek. Za posestva s strojnim obratom in gozdarska podjetja je predpisan še poseben dodatek.

Prodaja deteljnega in travniškega semena je z 12. novembrom za nedoločen čas prepovedana. Tudi že naročena semena se začasno ne smejo dobaviti.

Kako obvarjemo sadna drevesa pred zajcem in mrazom?

Zajci in mraz uničijo po zimi marsikatero mlado sadno drevo. To pa le tam, kjer sadje pred njimi ni zadosti zaščiteno. Če obdamo deblo s koli, zajec ne bo mogel do njega. Deblo, povito s slamo, pa ne bo obvarovano samo pred zajcem, temveč tudi pred mrazom. Zadnje čase se priporoča mesto slame tudi papir, ki je zelo primerno in učinkovito sredstvo kot zaščita proti zajcu in mrazu. Predno ovijemo deblo s papirjem in ga povežemo s starimi vrmi, je priporočljivo, da ga poštropimo s karbolinejevo raztoplino, ki bo uničila v skorji se nahajajoči mrčes. Ko bomo vigredi papir zopet sneli, ga bomo takoj sežgali, da bodo uničeni tudi še tam skriti sadni škodljivci.

Skupne občinske oziroma vaške perilnice so pričeli ustanavljati na Tirol-

skem v okolici Kufsteina. Skupne perilnice je skoro v vseh primerih s podporo kmečke stanovske organizacije financirala občina. Te perilnice so se povsod, kjer so bile ustanovljene, prav dobro obnesle. Ob razmeroma prav nizkih izdatkih dobivajo kmetice iz perilnice čedno perilo in si s tem prihranijo mnogo dragocenega časa. Perilnice perejo seveda s stroji, ki lahko sperejo na uro cele kupe perila.

V Švici je bila uvedena nedavno prisilna oddaja doma pridelanega ovsja, ječmena in koruze. Ti pridelki se oddajajo državi proti določeni ceni ravnnotako, kakor so morali svoj čas oddati že rž in pšenico.

Pri kuhanju zelenjadi se uničujejo dragocene hranilne snovi, zaradi tega priporočajo mesto kuhanja praženje zelenjadi, predvsem zelja. S tem ohranimo vitamine in druge važne hranilne snovi, ki jih vsebuje zelenjad v razmeroma velikih količinah.

Celovski trg koncem novembra: Voli AA 99, A 83 — 89, B 76 — 81, C 65 — 71, biki AA 97, A 85, B 77, C 67, krave AA 91, A 80 — 85, B 70 — 77, C 50 — 65, D 46, telice AA 97, A 87, B 79, C 69, D 52, svinje (150 kg in več) 116 (135 do 149.5 kg), 116, 120 do 134.5 kg 114, 100 do 119.5 kg 110, 80 do 99.5 kg 104, 60 do 79.5 kg 100, pod 60 kg 100 pf za kg žive teže. — Teleta 70 — 108, ovce 70 — 78, jag-njeta in ovni 86 — 92 pf za kg.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Slovenski farmarji.

V državi Minnesota v Zedinjenih državah je velika naselbina slovenskih farmarjev. Nahaja se v bližini mesta Duluth v pokrajini Brockway. Povečini so tam gorenjski kmetje iz blejske okolice, ki so se naselili tjakaj v letih 1865 in 1866. Po 80 letih so si ustvarili slovensko občino, ki sme glede vzorne ureditve in pridnosti občanov tekmo-vati z mnogo občino v domovini.

Ko so prišli v Ameriko, se niso udi-nili v industriji, kakor je to storila večina slovenskih izseljencev, marveč so vzeli od države brezplačno število arov neobdelanega sveta, v večini pragozda, pod pogojem, da ga obdelajo in spremenijo v kmetije. Začetek je bil truda in žrtve poln, danes pa jim njihova zemlja donša stoterne sadove. Novi farmarji so pričeli zbirati kakor čebelice, skromni in delavni so žrtvovali cela desetletja, da so si pripravili čedne domove. Danes se smejo šteti med zelo premožne ameriške državljan-e. Ker živijo v občini sami Slovenci, se poučuje v državni ljudski šoli tudi slovenščina in se uči krščanski nauk. Tako se je slovenski rod tod ohranil slovenski še v drugem in tretjem rodu. Ko so si nekoliko uredili svoje domove, so si postavili svojo lastno cerkev, ki je prva slovenska cerkev v Ameriki. Po stari navadi so jo zgradili samo iz hlodov, kakršne so bile stare slovenske hiše. Leta 1894 so dobili svojo lastno župnijo s slovenskim duhovnikom. Občina ima svojo skromno slovensko knjižnico in doma vsi farmarji so naročeni na slovenske ameriške liste.

Kdor slučajno ali namenoma zaide v ta slovenski krog onstran morja, ga preseniti čudovita ljubezen, s katero obdaja tukajšnji rod vse, kar je slovenskega. S čudno ljubeznijo gojijo slovensko pesem in besedo in jo posredujejo svojim otrokom. Amerikanci se divijo ljudstvu, ki tako zelo spoštuje svojo narodnost in že dokaj krajših in daljših člankov so priobčili razni ameriški listi o farmarjih, ki so vzorni in ljubezni do svoje kulture in v svoji izvanredni marljivosti in značajnosti.

Nebesne bombe bi lahko imenovali zvezdne utrinke, ki jih nazivamo meteorje. Iz neznanega sveta prihajajo k nam na zemljo, pritegnjeni po njeni privlačni sili. Zvezdoslovci so izračunali, da nas dnevno zadene okoli 24 milijonov takih strelcev z neba v obliki kristalnega kamna ali železa ali niklja. Drobni utrinki se navadno upepelijo, našli pa so že meteorje do

več tisoč ton težke. V ameriški državi Arizoni se nahajajo nikljasti meteorji, ki predstavljajo vrednost do 20 milj. dolarjev. Dne 20. junija 1908 pa je padel v Sibiriji na zemljo meteor, ki je podrl gozdove v razdalji 120 km in njegovi plini so udušili 1500 severnih jelenov. Ugotovili so, da vsebuje več tisoč ton čistega niklja.

Na Japonskem živi družina, ki je nedvomno največja na svetu. Poglav-var družine Hahiroemon Haitori je star 100 let, njegova žena pa ima nekaj nad 9 križev. Najstarejši sin dosega 62. leto in ima 5 otrok, njegov sin je oče treh otrok in eden vnukov bo v kratkem prvič oče. Stari Haitori ima 48 pravnukov. Koliko je vseh članov družine, všteti otroke, vnuke in žene ter njihove otroke, pa sploh še niso dognali. Še bolj važno ko število je drugo dejstvo, da od tega rodu iz-za 50 let še nihče ni bil resno bolan. Stara dva sta še vedno prava kmeta in sta svoj grunt zapustila samo enkrat, ko sta romala k boginji Izidi. Njuni sinovi, vnuki in pravnuki pa so pravi korenjaki in ženski svet šteje dokaj izrednih lepotic. Vsa Japonska s ponosom govori o tej družini in govorniki jo stavljajo drugim družinam za vzgled in v posnemanje.

Newyork ni sicer največje mesto na svetu, ker ga prekaša London, a kljub temu dosega svoj 7. milijon. Število njegovega prebivalstva neprestano narašča. Leta 1930 so v mestu našeli 6,930.000 prebivalcev in komaj deset let pozneje se je število zvišalo za preko pol milijona. Če ne bi bila v bližini mesta državna meja, bi bil Newyork največje mesto na svetu. Mesto se razprostira na površini 80 kv. kilometrov. Daleč za Newyorkom pride Chikago, ki šteje komaj tri in pol milijone prebivalcev. Filadelfija ima okroglo 2 milijona ljudi.

Buckinghamška palača, dom angleške kraljevske družine v Londonu, je razmeroma mala stavba. Prvotno so v njej stanovali vojvode. Šele leta 1809, ko je ogenj upepelil kraljevski dvorec James, si je kraljevska družina izbrala to palačo za svoj bodoči dom. Ni nikaka posebna arhitektonska znamenitost. Važna je njena lega, ker se nahaja v središču mesta tik ob Hydeparku. Notranjščina palače je obložena z bleskom. Do krasnih dvoran vodijo marmornate, z zlatom okrašene stopnice. Najlepša med dvoranami je prestolna, katere deli so izdelani iz slonove kosti in zlata. V sedanjih vojni je Buckinghamška palača morala pretrpeti že več zračnih napadov. Listi poročajo, da je bila zade-

ta že od več desetih bomb in da je tudi njeno zunanje lice precej razjedel „zob vojne“.

Na jugu Velikega oceana leži majhen otok, imenovan Juan Fernandez. Tu se je nekoč rešil edini preživeči človek po nesreči na morju, škotski mornar Aleks Selkirk, ki je moral več let sam živeti na takrat neobljudenem otoku. Po njegovih pripovedovanjih je angleški pisatelj Defoe napisal svoj roman o Robinzonu, ki je poleg svetega pisma najbolj čitana pisma na svetu. — Nedavno je s tega otoka prispel v Južno Ameriko klic za pomoč, kajti otočani trpijo lakoto, nimajo živil in ne zdravil. Čilenska vlada, ki je doslej oskrbovala otok, je očitno pozabila pošiljati redno poštno ladjo s potrebščinami. Čim je radio-klic prispel v čilensko glavno mesto, je vlada takoj odpemila težko obloženo ladjo na pot v pomoč.

Zemeljske celine potujejo, tako so dognali učenjaki. Evropa se letno približa Ameriki za 16 centimetrov. Tudi Grönlandija se približuje ameriškemu kontinentu in sicer letno za celih 32 metrov. Izračunali so, da mora ob tej hitrosti doseči ameriško obalo v 4 do 5 tisoč letih. Avstralija se približuje Aziji in Afriki hkrati. Vprašanje, odkod to gibanje ogromnih celin, seve ni nikakor enostavno. Nekateri učenjaki so mnenja, da je vdrla globoko pod zemljo voda in povzroča, da se skorja nad njo pogreza in spreminja lego. Drugi spet trdijo, da so celine trdo povezane medsebojno in da morejo biti netočnosti merjenja ali merilnih naprav prej vzrok čudnega pojavu.

Par za smeh.

Strašne sanje. — Zep: „Danes sem imel strašne sanje.“ — Rok: „No, kaj pa se ti je sanjalo?“ — „Da sem Japonec.“ — „Pa to vendar ni tako strašno.“ — „Hudimana, ko pa ne znam niti besedice japonsko.“

Drznost. — Učitelj: „Ribe vidijo, slišijo, čutijo in imajo tudi dober okus. Kaj, tudi vonjajo?“ — Maks: „Da, če so že dolgo ležale.“

Stari časi, zlati časi. — Na vratih neke trgovine z divjačino je bil sledeči napis: „Priporočamo prima zajce. Spoštovanim odjemalcem slečemo na željo tudi kožo.“

Učitelj je v šoli razlagal razne kamne: apnenec je sivkast, kremen rudečkasto rumen, marmor je lahko snežno bel. . . Pa vpraša Miha, če pozna tudi črne kamne. Mihec ponosno: „Dimnik, gospod učitelj!“

Redka roba. — V trgovino s steklom in kuhinjsko posodo pride mlad mož in zahteva skodelico z napisom „Moji ljubi tašči.“ — Trgovec nato: „Žal vam ne morem postreči, ker tega še nihče doslej ni zahteval!“

Mestna poezija. — Ona je bila lepa, a neduhovita, on pa pravi mestni poet. „Kako bi to bilo divno,“ ji je prav po pesniško dejal, „če bi se dvignila na sončnih žarkih prav do nebeških zvezd, kjer vladata samo ljubezen in mir.“ — Ona važno: „Sedaj nimam časa, moram najprej kupiti nov klobuk.“

Moderna mladina. — Lizika vodi otroke svoje gospode na sprehod. Pridejo do ribnika na Križni gori in vidijo vzleteti dve štoklji. Lizika poučuje: „Vidite, otroci, ptička, gotovo sta prinesla dve punčki!“ — Mali Pepček nato zelo resno k sestrici: „Ali naj povem Liziki resnico?“

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt. Achatzelgasse 7. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. Veljavna je inseratna tarifa 1.

Samostojna gospodinja

dobi službo na srednje-velikem posestvu. Plača po dogovoru. — Ponudbe sprejema uprava lista pod označko „Gospodinja“.

„Koroški Slovenec“ je vidna vez naše narodne družine!